

Силабус курсу Історична географія

Освітній ступінь – бакалавр
Галузь знань: 10 Природничі науки
Спеціальність: 106 Географія
Освітньо-професійна програма «Географія»
Кількість кредитів – 4

Рік підготовки, семестр – 2 рік, 1 семестр
Компонент освітньої програми: обов'язковий
Дні занять: згідно розкладу занять
Консультації: згідно графіку індивідуальних занять

Мова викладання: українська

Керівник курсу

к. геог.н., викл. Гавришок Богдан Борисович

Контактна
інформація

gavrok2911@tnpu.edu.ua; 0352-43-61-54

Опис дисципліни

Курс «Історична географія» є інтегруючою ланкою у вивченні географічних дисциплін. Він забезпечує формування цілісного уявлення про взаємовпливи природи і суспільства на різних етапах розвитку людського суспільства. Поєднує знання з низки природничо-географічних і суспільних дисциплін, сприяє формуванню цілісної географічної картини світу у студентів спеціальності «Географія». Метою викладання дисципліни є формування історико-географічних понять та уявлень у студентів, перш за все, на основі знань з палеогеографії, історії Європи загалом, і України зокрема, набуття навичок працювати з архівними, картографічними та іншими історико-географічними джерелами інформації. В результаті вивчення дисципліни студенти ознайомляться з теоріями етногенезу, оволодіють основними методами та принципами ретроспективно-географічних досліджень; у них сформуються уявлення про формування історико-географічних та етнографічних регіонів України.

Навчальний контент

	Тема	Результати навчання
	Змістовий модуль 1. Теоретичні і методологічні питання історичної географії. Історична географія України з найдавніших часів до XIII ст	
1	Тема 1. Історична географія як наукова і навчальна дисципліна	Знати: - предметну сутність історичної географії, її структуру, сучасні проблеми, що вирішує ця наука; знати зміст основних понять історичної географії та місце навчальної дисципліни в системі географічних наук - основні підходи до періодизації розвитку людського суспільства; суть цивілізаційного підходу до історичного процесу, моделі історичного часу - суть географічного детермінізму, основні чинники, що впливали на розвиток соціуму на ранніх етапах розвитку - основні археологічні культури на території сучасної України, їх господарську спеціалізацію
2	Тема 2. Суспільно- історичний процес	
3	Тема 3. Природно- географічний чинник в історичному процесі	
4	Тема 4. Географія українських земель у дослов'янський, ранньослов'янський і княжий періоди історії	

		<p>та вплив на середовище існування</p> <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - працювати із джерелами історико-географічної інформації (літературними, картографічними), опрацьовувати й аналізувати їх; - застосовувати історичний підхід у географічних дослідженнях; - поєднувати різні методи історико-географічного вивчення територій - на основі аналізу джерел (в т.ч. топонімічних), робити висновки про природні умови території
	<p>Змістовий модуль 2. Історична географія України з XIV ст. до нашого часу.</p> <p>Історико-географічне районування української етнічної території.</p>	
5	Тема 5. Історична політична географія України в польсько- литовський період, під владою Російської та Австро-Угорської імперій.	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні державні утворення, що існували на території України із XIV ст. до сьогодення, причини їх утворення та занепаду - основні концепції етногенезу українського народу, суть пасіонарної теорії етногенезу історико-географічні землі на території України, передумови їх формування та специфіка <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - на основі картографічних, письмових та інших джерел робити історико-географічну характеристику окремих поселень чи регіонів - виявляти найхарактерніші ознаки просторово-часових процесів і явищ - працювати з історичними картами та різночасовими великомасштабними картами - знаходити на карті населені пункти та ріки, пов'язані з історичними подіями, показувати території державних утворень у різні історичні періоди
6	Тема 6. Історична географія населення України. Етногенез українського народу	
7	Тема 7. Історична економічна географія України	
8	Тема 8. Історико- географічні землі української етнічної території	

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК1.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
ЗК3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
ЗК5	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК7	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
ЗК8	Навички міжособистісної взаємодії
ЗК9	Здатність працювати автономно
ЗК11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
СК1.	Здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проєктів
СК2	Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства

СКЗ.	Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах.
СК5	Здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах
СК7	Знання і використання краєзнавчих теорій, концепцій та принципів при географічних дослідженнях окремих регіонів країни
СК8	Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати
СК9.	Здатність до планування, організації та проведення краєзнавчих досліджень і підготовки звітності
СК11	Здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних краєзнавчих проектах

Літературні джерела

1. Круль В.П. Ретроспективна географія з основами етнографії: підручник. Чернівці: ЧНУ, Рута, 2017. 375с.
2. Круль В. П. Ретроспективна географія поселень Західної України: монографія. Чернівці: Рута, 2004
3. Круль В.П. Історична географія Західної України: навч. посібник. 2-ге, доповн. – Чернівці: ЧНУ, 2008. 128 с
4. Овдієнко П.П. Історична географія. Ніжин, 2000. 356 с.
5. Сосса Р.І. Історія картографування території України: Підручник. К. : Либідь, 2007. 336 с.
6. Трубочанінов С.В. Історична географія України. Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2003. 168 с.
7. Історичний атлас України. Найдавніше минуле. Русь (Київська держава. Галицько-Волинська держава) / Автор-упорядник Ю. Лоза. К.: Мапа, 2010. 300 с.
8. Географічний фактор в історичному процесі: 36. наук, праць. К.: Наук, думка, 1990. 177 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час модульних контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час виконання лабораторних завдань на заняттях.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-4) усне опитування, завдання	30
Модуль 2 (теми 5-8) усне опитування, тести, завдання	30
ІНДЗ	20
Підсумковий контроль (теми 1-8) – тести, завдання	20

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для підсумкового контролю (залікові питання)
- 4) Електронне навчання в системі MODLE